

PATENTNI SPIS BR. 11973

Bøggvad Erik Axel, tvorničar, Kopenhagen, Danska.

Naprava na motornim vozilima za rasipavanje pijeska.

Prijava od 19 januara 1935.

Važi od 1 aprila 1935.

Traženo pravo prvenstva od 21 februara 1934 (Danska).

Predlagalo se je, da se na motornim vozilima smjeste naprave za rasipavanje pijeska radi sprječavanja na glatkim putevima. Ove se naprave redovito udešavaju tako, da se pijesak ili šljunak ispušta neposredno iza svakog stražnjeg točka iz posude, koja je smještena na kolnoj potezi, ispod motornih kola ili iza ovih. Kod takovih je naprava nedostatak, da se pijesak kod niskih temperatura u posudi rado ugruda, jer je pijesak, koji se meće u posudu, obično vlažan, pa se uslijed potresa kod vožnje sabija, tako da teško ulazi u ispušnu cijev posude, pa se ne da rasipati. Pokušavalo se je, da se kod naprava za rasipavanje pijeska, koje se smještavaju po naredbi cestograđevnog ureda na teretnim vozilima za posipavanje cesta pijeskom, zapriječi smrzavanje tim, da se iz garni plinovi iz motora provode kroz prostor, koji opkoljuje posudu s pijeskom; to ali vodi do dosta zamršenih naprava, pa se stoga daje načiniti samo kod motornih vozila, koja se upotrebljuju isključivo za rasipavanje pijeska.

Jer se pijesak kod poznatih naprava na osobnim kolima, kako je gore rečeno, ispušta kod stražnjih kotača, nema ničega, što bi sprječavalo klizanje prednjih kotača n. pr. kod zaokreta puta, pa je stoga učinak posipavanja pijeskom malo efektivan, a rasipavanja poprijeko cijelom širinom kola zapravo u opće nema, pa stoga i stražnji kotači kod klizanja postrance izađu brzo iz pijeskom posipanog područja.

Napravom prema nazočnom pronalasku uklonjeni su svi ti nedostaci. Kod ove se

naprave upotrebljuje poznatim načinom uređaj za rasipavanje pijeska, koji je u stanju rasipavati pijesak na znatnu širinu puta, a zaliha pijeska grije se toplotom motora. Bitna oznaka pronalaska sastoji se u tom, da je podsuda s pijeskom smještena ispod kape motora i da je razvodni uređaj, koji poznatim načinom ispušta pijesak na jednom mjestu između prednjih i stražnjih točkova motornih kola, smješten tako, da najprije dobivaju pijesak prednji točkovi. Toplina, koja se za pogona razvija ispod kape u prostoru oko motora potpuno je u stanju, da spriječi ugrudanje pijeska, a ispod kape ima dosta mjesta za posudu za pijesak, osobito, jer se je zadnjih godina pokazala tendencija, da se iz estetskih razloga kapa načini razmjerno velika, tako da ima pod njom više prostora nego je potrebno za motor i pomoćne uređaje, a spremnik s gorivom meće se sada radi opasnosti požara najčešće ostrag.

Ako se pijesak iz posude vodi prema dolje u napravi za rasipavanje, koja je obično predviđena u istom poprečnom presjeku kola kao i posuda, onda nema poteškoća, da se pijesak rasipa tako, da dolazi i pod prednje i pod stražnje točkove.

Na nacrtu prikazano je nekoliko primjera izvedbe pronalaska.

Fig. 1 prikazuje motorna kola sa spomenutom napravom za rasipavanje u pogledu sa strane;

Fig. 2 poprečni presjek prema liniji II—II na Fig. 1;

Fig. 3 slični poprečni presjek sa razvodnim uređajem drugačije izvedbe;

Fig. 4 treći oblik izvedbe pronalaska i

Fig. 5 i 6 pokazuju u većem mjerilu regulacionu za klopku u pogledu sa strane, odnosno u presjeku prema liniji VI—VI na Fig. 5.

Kod primjera izvedbe pronalaska prikazanog na Fig. 1 i 2 smještena je ispod kape a neposredno pred daskom b za instrumente posuda c za pijesak.

Iz ove ide prema dolje cijev d, koja je vođena do ispod šasijske i kroz koju je vođena razmjerno tanka osovina e, koja ne ispunjava presjek cijevi. Osovina siže nešto niže dolje od cijevi, pa nosi na svom donjem kraju spravu za rasipavanje, tvorenu po kolutu f, koja je na gornjoj strani providena sa stanovitim brojem radijalnih peraja 9. Osovina 9 ima prikladan ležaj, pa se može ručkom h sa sjedišta šofera okretati tim, što osovina ručke nosi pužno kolo j, koje zahvaća u pužni vijak k na osovini e sa razmjerno visokim usponom. Na dnu posude c može biti predviđena nenacrtana zaklopka, koja obično pokriva otvor cijevi d. Kada se ova zaklopka otvori, padati će pijesak kroz cijev dole i sabrati se u malom kupu u sredini koluta f i ovaj će kup sprječavati pijesak, da ne curi iz cijevi dokle se kolut ne okreće. Kada se ali kolut pomoću ručke h okreće, izbacivati će se pijesak iz kupa usljed centrifugalne sile van, pa će ga peraje 9 rasipavati preko stanovite širine ceste, označene sa točkastim linijama. Rasipavani pijesak doći će ispod mjesta, gdje se nalaze prednji točkovi, a stražnji će se točkovi voziti preko pijeskom posute ceste.

Opisana je naprava najprikladnija za zgodimično sipanje pijeska na kosim cestama ili na zaokretima. Ako se naprava ima upotrebljavati kod poledice za kontinuirano rasipavanje pijeska preko duljih puteva, onda se kolut f može mjesto s rukom pogoniti po motoru pomoću pogonskog prevoda, koji se daje po potrebi sa sjedišta šoferovog maknuti ili izmaknuti.

Ako je spremnik sa gorivom predviđen ispod kape u blizini daske za oruđe, može se posuda za pijesak smjestiti neposredno ispred ili za spremnika za gorivo. Posuda za pijesak ne mora biti naročito velika jer će vozač samo tik pred nenadanim kočenjem na kosim cestama i na zaokretima sipati pijesak, pa ako se uređaji za rasipavanje pijeska budu na motornim kolima uobičajili, vjerovatno će se moći kupovati pijesak kod skladišta benzina, tako da će na kolima dostajati dosta malena zaliha. Osim toga moći će se posude napuniti iz hrpa pijeska, koji cestograđevni ured navaža zimi duž glavnih

cesta radi posipavanja ovih s pijeskom, ili radi popravka cesta.

Kod oblika izradbe prikazanog na Fig. 3 sastoji se naprava za rasipavanje od dvije provodne ploče 1, koje su kao okrenuto slovo V smještene preko kočnice m, pa pijesak, koji pada iz cijevi d dole, rasipavaju na obje strane. U tom slučaju ne treba mehaničkog pogona. Primjećuje se, da je upotreba provodnih ploča kod naprave za rasipavanje pijeska po sebi poznata. Mjesto provodnih ploča mogu se upotrijebiti drugi provodni dijelovi.

Na Fig. 4 tvori spravu za rasipavanje cijevni ogranak, koji vodi pijesak kroz osovini na najstražnije dijelove prednjih točkova u vodoravnoj plohi ili iznad takove, tako da točkovi za vožnje raspršavaju pijesak, koji se od njih odbija preko ceste, a sami ponesu toliko pijeska, da se nemogu oklizavati.

Na Fig. 4 obilježena je regulaciona zaklopka sa p. Ova zaklopka može biti izvedena kako je naznačeno na Fig. 5 i 6.

Zaklopka p izrađena je iz od prilike pravokutne ploče, koja se može u prikladnom provodu turati naprvo i natrag poprečno na ispusnu cijev. Na jednom je kraju ploče isečeno je više kutnih izrezaka, a tim nastali krakovi previnuti su prema gore, tako da na gornjoj strani zaklopke nastaju izdanci r, koji teku u smjeru gibanja zaklopke, a služe tomu, da prouzrokuju dosta jako pomicanje pijeska na dnu posude c za pijesak, kada se zaklopka otvori tako, da se možda ugrudani pijesak rasipa.

Dno se posude za pijesak može na sve četiri strane načiniti koso prema dole u smjeru prema ispusnoj cijevi, tako da izlazak pijeska bude olakšan.

Patentni zahtevi:

1. Naprava za rasipavanje pijeska na motornim vozilima uz upotrebu razvodnog uređaja, koja može da rasipava pijesak preko znatne širine ceste, pri čem se zaliha pijeska grije toplotom motora, naznačena tim, da je posuda za pijesak smještena ispod kape da je uređaj za rasipavanje, koji po sebi poznatim načinom ispušta pijesak na jednom mjestu između prednjih i stražnjih točkova motornih kola, smješten tako da najprije pušta pijesak na prednje točkove.

2. Naprava prema zahtjevu 1, naznačena tim, da iz posude za pijesak ide cijev prema dole, koja je vođena ispod šasijske i na čijem je kraju smješten po sebi poznati kolut za rasipavanje, koji se okreće ručnim pogonom sa mjesta šofera ili pogonskim spojem sa automotorom.

3. Naprava prema zahtjevu 2, naznačena tim, da je uređaj za rasipavanje načinjen od po sebi poznatih provodnih ploča ili drugih provodnih organa, koji su smješteni tako, da pijesak, koji pada dole iz okomite cijevi, izbacuju na obje strane u glavnom u vodoravnom smjeru.

4. Naprava prema zahtjevu 1, kod koje uređaj za rasipavanje tvori cijevni ogranak, naznačena tim, da je ta cijev smještena tako,

da vodi pijesak na stražnji dio prednjih točkova, tako da ti točkovi sarađuju kod rasipavanja.

5. Naprava prema 3 ili 4 kod koje je u cijevi predviđena regulaciona zaklopka, koja je na gornjoj strani providena uzdignutim izdancima, koji prouzrokuju micanje pijeska, kada se zaklopka otvori, naznačena tim, da ovi izdanci teku u smjeru gibanja zaklopke.

